Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«____» _____ 202__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СІМЕЙНІ ТА СПАДКОВІ СПОРИ

PROGRAM OF THE DISCIPLINE FAMILY AND INHERITANCE DISPUTES

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов`язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** є однією з складових комплексної підготовки фахівців галузі знань **«08»** Право, спеціальності **«081» Право**, освітня програма **«ПРАВО»**.

«01» лютого, 2023 року – 21 с.

Розробник: **Достдар Руслана Миколаївна,** доцент кафедри морського та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** розглянуто на засіданні кафедри Морського та господарського права.
Протокол № 6 від «10» 02 2023 року.

Завідувач кафедри

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 6 від «27» 02 2023 року.

Голова – д.ю.н., професор кафедри Бараненко Д.В.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** погоджено з навчальним відділом НУК ім. адмірала Макарова

Голова відділу – Лабарткава А. В.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** розглянуто Навчально-методичною радою НУК ім. адмірала Макарова.
Протокол № 2 від «29» березня 2023 року.

Голова НМР НУК – Трушляков Є .І.

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 17
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна 17
10. Рекомендовані джерела інформації 18

ВСТУП

Анотація

Вибірковий курс «**Сімейні та спадкові спори**» направлений на набуття студентами належної правової культури, закладення стійких психологічних стереотипів щодо безумовного дотримання вимог законодавства, захисту законних прав та інтересів учасників правовідносин тощо. Особливо актуальними ці навички стають в умовах глобалізаційних процесів та європейської інтеграції, що відбувається сьогодні в Україні.

Мета вибіркового курсу **«Сімейні та спадкові спори»** – формування необхідних основних (базових) правових знань про права та свободи людини в сім'ї, необхідних для захисту своїх прав та свобод від посягань, та врегулювання сімейних чи спадкових спорів в найкоротші терміни та з найменшими моральними та матеріальними витратами для кожного члена сім'ї.

Завданням вибіркового курсу **«Сімейні та спадкові спори»** є – забезпечити оволодіння відповідними основними поняттями та категоріями сімейного та спадкового права, сформувати знання про права людини в сім'ї, вміння застосовувати нормативно-правові акти та інші юридичні документи в галузі сімейного та спадкового права, реалізовувати норми матеріального та процесуального права для вирішення сімейних та спадкових спорів тощо.

Ключові слова: сімейні спори, спадкові спори, права людини, сім'я, члени сім'ї, аліменти, майно родини, заповіт, право на спадкування.

Abstract

The elective course **«Family and Inheritance Disputes»** is aimed at acquiring a proper legal culture by students, establishing stable psychological stereotypes regarding unconditional compliance with the law, protection of legal rights and interests of participants in legal relations, etc. These skills are especially relevant in the context of globalization and European integration, which is happening today in Ukraine.

The purpose of the elective course **«Family and inheritance disputes»** - the formation of the necessary basic (basic) legal knowledge about human rights and freedoms in the family, necessary to protect their rights and freedoms from encroachment, and settlement of family or inheritance disputes in the shortest time and with the least moral and material costs for each family member.

The task of the elective course **«Family and Inheritance Disputes»** is to ensure mastery of the relevant basic concepts and categories of family and inheritance law, to form knowledge about human rights in the family, the ability to apply regulations and other legal documents in the field of family and inheritance law, to implement the norms of substantive and procedural law for resolving family and inheritance disputes, etc.

Key words: family disputes, inheritance disputes, human rights, family, family members, alimony, family property, will, right to inherit.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання/заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Галузь знань
08 Право
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>4 (2-й)</td><td>4 (2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="6">Спеціальність
081 Право
(код та найменування)

Освітня програма «Право»
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>15-год.</td><td>10-год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30–год.</td><td>10-год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3;

самостійної роботи студента – 7;</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
перший(бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>105-год.</td><td>130-год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
Залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
Усна/письмова</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вибіркової дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** є вивчення положень спадкового та сімейного права з можливістю подальшого практичного застосування студентами накопичених та засвоєних знань у процесі вивчення інших галузей права та роботи за спеціальністю.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вибіркова дисципліна **«Сімейні та спадкові спори»** дозволяє грунтовно зрозуміти та засвоїти ряд приватно-правових та публічно-правових дисциплін, які вивчають здобувачі вищої освіти відповідно до освітньої програми.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення вибіркової дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** направлене на формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду і системи правових орієнтирів для вирішення сімейних та спадкових спорів; оволодіння відповідними основними поняттями та категоріями сімейного та спадкового права; формування знань про права людини в сім'ї; вміння застосовувати нормативно-правові акти та інші юридичні документи в галузі сімейного та спадкового права; вміння реалізовувати норми матеріального та процесуального права для вирішення сімейних та спадкових спорів тощо.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Спадкові спори

Тема 1. Поняття та особливості вирішення спадкових спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на спадкування. Оформлення спадкових прав. Основна література: [5, ст.1216-1232-1, 1268-1308].

Тема 2. Вирішення спадкових спорів при спадкування за заповітом. Основна література: [5, ст.1233-1257; 42-44].

Тема 3. Вирішення спадкових спорів при спадкуванні за законом. Основна література: [5, ст. 1258-1267; 42-44].

Змістовий модуль 2. Сімейні спори

Тема 4. Поняття та особливості вирішення сімейних спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на шлюб. Основна література: [1, 8, ст.301-304, 315-319,].

Тема 5. Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав подружжя. Основна література: [8, ст.160-289, 315-319, 39, 41].

Тема 6. Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав та обов'язків батьків, дітей та інших членів сім'ї, аліментування. Основна література: [8, ст.160-289, 38].

Тема 7. Вирішення сімейних спорів, що стосуються батьківства та усиновлення. Основна література: [8, ст.310-319, 36, 40].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Спадкові спори												
Тема 1. Поняття та особливості вирішення спадкових спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на спадкування. Оформлення спадкових прав.	20	1	4			15	20	2	2			16
Тема 2. Вирішення спадкових спорів при спадкування за заповітом.	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 3. Вирішення спадкових спорів при спадкуванні за законом.	20	2	4			14	20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 1	**60**	**5**	**12**			**43**	**60**	**4**	**4**			**52**
Змістовий модуль 2. Сімейні спори												
Тема 4. Поняття та особливості вирішення сімейних спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на шлюб.	24	3	4			17	26	2	2			22
Тема 5. Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав подружжя.	22	3	4			15	26	2	2			22
Тема 6. Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав та обов'язків батьків, дітей та інших членів сім'ї, аліментування	23	2	6			15	24	1	1			22
Тема 7. Вирішення сімейних спорів, що стосуються батьківства та усиновлення	21	2	4			15	14	1	1			12
Разом за змістовим модулем 2	**90**	**10**	**18**			**62**	**90**	**6**	**6**			**78**
Разом за курсом	**150**	**15**	**30**			**105**	**150**	**10**	**10**			**130**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття та особливості вирішення спадкових спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на спадкування. Оформлення спадкових прав	4	2
2	Вирішення спадкових спорів при спадкування за заповітом	4	1
3	Вирішення спадкових спорів при спадкуванні за законом	4	1
4	Поняття та особливості вирішення сімейних спорів, пов'язаних з реалізацією фізичних осіб права на шлюб.	4	2
5	Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав подружжя	4	2
6	Вирішення сімейних спорів щодо майнових прав та обов'язків батьків, дітей та інших членів сім'ї, аліментування	6	1
7	Вирішення сімейних спорів, що стосуються батьківства та усиновлення	4	1
	Разом	**30**	**10**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять **– 0,5 год. на 1 лекцію**;
- підготовка до практичних занять – **2 години на 1 заняття**;
- написання рефератів – **15 годин на 1 роботу**;
- написання МКР – **15 годин на 1 роботу**;
- підготовка до заліку – **15 - 30 годин на залік**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	7,5	2,5
2	Підготовка до практичних занять	30	10
3	Підготовка і написання реферату	15	-
4	Виконання контрольної роботи	-	100
5	Виконання МКР	30	-
6	Підготовка до заліку	22,5	17,5
	Разом	**105**	**130**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

для всіх видів занять:

●робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

●пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;

●дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;

●диспут - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;

●демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

●лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

●бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого – спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди: репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізичні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);

●ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символьному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

●відеометод - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

●вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;

●практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра - спеціально створена ситуація (модель реальності) для формування певних практичних навичок та умінь;

●спостереження - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

●методи контролю і самоконтролю:

●фронтальне опитування;

●контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;

●контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

●пояснювально-ілюстративний метод - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

●репродуктивний метод - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;

●проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

●частково-пошуковий - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

●дослідницький - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення матеріалу дисципліни є:

•стандартизовані тести;

•аналітичні звіти, реферати, есе;

•презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

•студентські презентації та виступи на наукових заходах;

•інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання вибіркової дисципліни «Сімейні та спадкові спори» передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами в ___-му семестрі заліку з дисципліни «Сімейні та спадкові спори». Засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності на заліковому заході студента, який отримав 60 балів під час поточного контролю. За його бажанням, студент може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, вирішення задач, написання та захист рефератів, виконання МКР). Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 40 балів.

Залік здає обов'язково студент, який з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає менше 60 балів.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
1	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
0,75	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,25	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання написання та захисту рефератів

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення реферату (титульний лист, план, література та ін.).	**1**
Структурованість роботи (наявність чіткого, послідовного, логічного плану структури)	**1**
Чітке визначення **актуальності теми**, що висвітлюються у рефераті, та **огляд теоретичної бази** з визначеної теми	**3** Виконання від 90 % - 100% вимог – 3 бали 50% - 89% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Змістовність основного тексту (широта і повнота висвітлення теми реферату в пунктах плану: питання, яке в ньому розглядається, викладене послідовно, логічно; текст повинен бути інформативним, об'єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу, а також коректно оцінювати матеріал, що міститься в першоджерелі)	**6** Виконання від 90 % - 100% вимог – 6 балів 80% - 89% - 5 балів 70% - 79% - 4 бали 50% - 69% - 3 бали 40% - 49% - 2 бали Менше 40% - 1 бал
Бібліографія роботи (кількість і якість, новизна використаних джерел – список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії)	**3** Виконання від 90 % - 100% вимог – 3 бали 50% - 89% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Наявність **емпіричної частини** (висновки гуртуються на результатах проведеного дослідження, викладені з чітким формулюванням авторської позиції)	**4** Виконання від 90 % - 100% вимог – 4 бали 70% - 89% - 3 бали 50% - 69% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Захист реферату (вміння в усній формі стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження)	**7** Виконання від 90 % - 100% вимог – 7 балів 80% - 89% - 6 балів 70% - 79% - 5 балів

	60% - 69% - 4 бали 50% - 59% - 3 бали 40% - 49% - 2 бали Менше 40% - 1 бал
Усього	**25**

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
9–10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
6–8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності.
4-5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обгрунтована.
2-3	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обгрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Критерії оцінювання вирішення задачі

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
30–35	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
22–29	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності.
16-21	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обгрунтована.
10-15	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-9	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обгрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання вибіркової дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** передбачено проведення двох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 2 МКР, де кожна оцінюється від 0 до 10 балів.

В свою чергу, кожна МКР складається із: тестових завдань та теоретичних запитань.

Кожне тестове завдання складається з 4 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 0,5 балів. За невірну відповідь бали не нараховуються. За відповідь на всі тестові завдання студент може отримати 2 бали.

За правильну відповідь на теоретичне питання студент може отримати від 1 до 4 балів. За два питання – 8 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	**Критерії оцінювання**
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**
Тести	4х0,5 балу = 2 бали
Теоретичне питання	2х4 бали = 8 балів
Всього	**10**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР :

Змістовий модуль № 1			**Змістовий модуль № 2**				**Сума**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**20**
10			**10**				

Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється до 55 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається з двох типів індивідуальних завдань:

1. **Відповідь на чотири тестові завдання.** За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання нараховується 5 балів, тобто 4х5 балів = 20 балів. Неправильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 0 балів.
2. **Відповідь на два теоретичні питання.** Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За кожну правильну відповідь на теоретичне питання нараховується від 1до 17,5 балів. Максимальна кількість балів: 2х17,5 балів = 35 балів.

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	15х1 бал = 15 балів	5х1 бал = 5 балів
Написання і захист реферату	1х25 балів = 25 балів	-
Виконання контрольних робіт	–	1х55 балів = 55 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	2х10 балів = 20 балів	-
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання вибіркової дисципліни **«Сімейні та спадкові спори»** передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Студенти, які під час поточного контролю набрали 60 і більше балів, отримують залік по поточним оцінкам.

Студенти, які під час поточного контролю набрали менше 60 балів, здають залік. Заліки для здобувачів вищої освіти, які під час поточного контролю не набрали 60 балів проводяться методом тестування.

Тестове завдання складається з 20 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 2 бали. За невірну відповідь бали не нараховуються. Максимальна кількість балів за виконання тестів – 40 балів.

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Залік	20х2 бали = 40 балів	20х2 бали = 40 балів
Всього	**40**	**40**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т 1-3	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**5**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**2**
		Виконання МКР № 1	**10**		
ЗМ 2	Т 4-7	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**10**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**3**
		Написання і захист реферату	**25**		
		Виконання МКР № 2	**10**		
				Виконання контрольної роботи	**55**
Підсумковий контроль		Залік	**40**	Залік	**40**
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Сімейні та спадкові спори»» для здобувачів вищої освіти.
2. Наповненість групи «Сімейні та спадкові спори» в месенджері «Viber» для дистанційного навчання електронним варіантом посібника «Сімейне право», «Спадкове право» та лекцій з навчальної дисципліни «Сімейні та спадкові спори».
3. Наочні засоби: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, зал судових засідань.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Конвенція про захист прав людини і основних свобод 1950 року //Голос України. – 2001. – № 3 (2503). – С. 6-8.

2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Житловий кодекс України : Закон України від 16.03. 1983 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1983. – № 28. – Ст. 573.

4. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01. 2002 р. № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.

5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

6. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.

7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI// Відомості Верховної Ради України (ВВР)- 2012, №18

8. Про судовий збір: Закон України від 8 серпня 2011 року № 3674-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 14. – Ст. 87.

9. Про нотаріат: Закон України від 02.09. 1993 р. № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №39. – Ст. 2729.

10. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII // Відомості Верховної Ради. – 1994. – №28. – Ст. 232.

Допоміжна література:

11. Ариванюк Т. До питання про укладення угод за участю подружжя/ Т.Ариванюк //Право України. – 2011. – № 9. – С. 59-67.

12. Балюк М.І. Практика застосування Цивільного процесуального кодексу України: Цивільний процес у питаннях і відповідях: Коментарі, рекомендації, пропозиції / М.І. Балюк, Д.Д. Луспеник. – Х.: Харків юрид., 2008. – 708 с.

13. Бичківський О. О. Спадкування за законом за законодавством України та окремих іноземних держав/ Бичківський О. О. // Право – Вісник Запорізького національного університету, 2009. – № 23 – С. 235- 245.

14. Бондарєва М. В. Види і підстави спадкування: теорія і нотаріальна практика / М. В. Бондарєва // Право і громадянське суспільство. – 2013. – № 3 (4) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/3-4-2013/item/124-vydy-ipidstavy-spadkuvannia-teoriia-i-notarialna-praktyka-bondarieva-m-v

15. Гончаренко В.О. Охорона спадкового майна / В.О. Гончаренко // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 53. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://apdp.in.ua/v53/32.pdf. – С. 212-213.

16. Граніна І. В. Актуальні питання охорони спадкового майна виконавцем заповіту /І. В. Граніна // Науковий вісник Міжнародного

гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2014. – № 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/

17. Грін О. О. Спадкове право України: Навчальний посібник: Альб. схем /О.О.Грін. – Ужгород: 2012. – 208 с.

18. Гуйван П.Д. Позовна давність: монографія / П.Д. Гуйван. – Х.: Право, 2012. – 448 с.

19. Заборовський В.В. Деякі особливості інституту шлюбного договору в сімейному праві України /В.В.Заборовський //Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 7. – С. 82-85.

20. Заіка Ю.О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток: Монографія. 2-е вид. – К.: КНТ, 2007. – 288 с.

21. Заіка Ю.О. Становлення і розвиток спадкового права в Україні : дис. докт. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Ю.О. Заіка. – К., 2007. – С. 20. 14. Зайцев О. Л. Основні положення спадкового права / О. Л. Зайцев // Форум права. – 2010. – № 1. – С. 112–115 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-1/10zolpcp.pdf

22. Іванова К. Ю. Склад спадщини: Теоретичні та практичні проблеми визначення / К. Ю. Іванова / Електронне наукове фахове видання Порівняльно-аналітичне право № 5. – 2015. – С. 112.

23. Канюк Н.М. Класифікація принципів спадкування // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 4. – С. 154. 18. Ковальчук Я. В. Основоположні аспекти відмінності між спадкуванням за законом та спадкуванням за заповітом / Ковальчук Я. В. // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 200.

24. Кравченко М.Г. Роль нотаріуса в захисті спадкових прав за законодавством України // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. Випуск 3. Том 1.– 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lj.kherson.ua/2015/pravo03/part_1/3-1_2015.pdf

25. Кухарєв О. Є. Спадкове право України: навч. посібник / О. Є. Кухарєв.//– К.:Алерта, 2013. – 328 с.

26. Лещенко Л.В. Склад спадщини за цивільним законодавством. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес, сімейне право; міжнародне приватне право. Харків – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Leshenko/d_Leshenko.pdf. – с. 174.

27. Мельник Ю. О. Правове регулювання механізму охорони спадкового майна / Ю.О.Мельник // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Право. – Випуск 34. – Том 1. – 2015. – С. 96-97.

28. Омельниченко В.О. Правове регулювання режиму власності подружжя у проекті регламенту Європейської комісії про юрисдикцію, застосовуване право, визнання та застосування рішень у справах щодо правового режиму майна подружжя / В.О. Омельниченко // Часопис Київського університету. – 2014. – № 3.– С. 178-181.

29. Печений О. К. Науково-правовий висновок щодо визначення статусу онуків (правнуків) як спадкоємців п'ятої черги та співвідношення зі спадкуванням за правом представлення / Печений О. К. // Спадкове право. – 2009. – №2 (44). – С. 32-39.

30. Пилипенко Ю.О. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин за законодавством зарубіжних країн / Ю.О.Пилипенко // Право та суспільство. – 2015.– № 4. – С. 104 -111.

31. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: підручник / З. В. Ромовська. – К.:Прав. єдність, 2009. – 264 с.

32. Святецька І. Управління спадщиною (стаття 1285 Цивільного кодексу України) / І. Святецька // МЕН № 4. – 2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://yurradnik.com.ua/stati/

33. Спадкове право України, навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. К. Брукацький - К.: Вид. Дім «1н Юре», 2008.

34. Фурса Є. Спадкування з іноземним елементом: порівняльний аспект, теорія і практика // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 4(98). – С. 91.

35. Цюра В.В. Особливості правового режиму майна подружжя за законодавством України / В.В. Цюра // Право і суспільство. – 2015. – №4. – С. 119-124.

Інформаційні ресурси в інтернет
(судова практика)

36. Практика розгляду судами справ, пов'язаних із позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням, установленням опіки та піклування над дітьми: Верховний Суд України. Узагальнення від 11.12.2008 року // Вісник Верховного Суду України. – 2009. – № 9.

37. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 1 листопада 1996 р. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2004. – № 11.

38. Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 року № 3 // [електронний ресурс] Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

39. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя: постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 року № 11 // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 1. – С. 5.

40. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав:

постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 року № 3 // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 5. – С. 7.

41. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав: постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07.02.2014 року № 5 // Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації. – 2014. – № 35. – С. 27.

42. Про судову практику у справах про спадкування : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 №7 // Вісник Верховного суду України – 2008 р. – № 6. – Ст. 17.

43. Про практику застосування судами при розгляді справ окремих норм законодавства про власність та спадкування : Лист Вищого спеціалізованого суду Україниии від 27 листопада 2012 р. № 10-1387/0/4-12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://sc.gov.ua/.

44. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду від 16.05.2013 № 24-753/0/4-13. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sc.gov.ua/

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України http://zakon0.rada.gov.ua
2. Міністерство освіти і науки України http://mon.gov.ua/
3. Міністерство юстиції України https://minjust.gov.ua/ua
4. Верховний Суд України http://www.scourt.gov.ua/
5. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ http://sc.gov.ua/
6. Єдиний державний реєстр судових рішень України http://www.reyestr. court. Gov.ua/